

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. I. Quid olim docuerim de improbabilitate sententiæ affirmantis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

(✻✻✻ ✻✻✻ ✻✻✻ ✻✻✻) **DISERTATIO XXII.**

An liceat procurare abortum ante animationem fetus, ne puella, cognita gravidine, occidatur, aut infametur? Vbi, an fetus animetur in utero?

CAPVT I.

Quid olim docuerim de improbabilitate sententiæ affirmantis?

Quomodo non valeat consequentia à probabilitate speculativa ad practicam? num. 1.

Quomodo sit practice improbabilis opinio de abortu fetus inanimati? num. 2.

An sit dubius dies animationis fetus? num. 3.

An quilibet fetus etiam abortivus, & non dum formatus sit baptizandus, saltem sub conditione? num. 4.

Quo nitantur fundamento, qui dicunt, animam rationalem infundi prima, secunda, aut tertia die post conceptionem? num. 5.

An sit certum, animam rationalem non infundi, donec corpus sit perfecte formatum? Et an id probetur ex versione septuaginta Interpretum? num. 7.

Textus vulgate diversus est ab ea versione. num. 7.

Quam certitudinem accipiat ea assertio à præfata versione? num. 8. & 9.

Quomodo persistat argumentum, quod in hac materia non valet con-

sequentia à probabilitate speculativa ad practicam? num. 10.

Tunc non valet ea consequentia, quando propositio speculativa est condicionalis, cuius conditio non potest esse in praxi. num. 11.

IN 1. part. Cris. Theol. disp. 14. cap. 3. egi de hac materia, non pro dignitate quæstionis, sed solum ex ea parte, ex qua assumpsi probandum, in multis materijs non valere à probabilitate speculativa ad probabilitatem practicam Dixi enim, eã propositionem 34., quæ in hoc Decreto damnatur: *Licet procurare abortum ante animationem fetus, ne puella deprehensa gravida occidatur, aut infametur*, esse speculative probabilem ab extrinseco, nempe ob auctoritatem septem scriptorum, quos ibidem allegavi; & esse practice improbabilem: atque adeo malam esse consequentiam à probabilitate speculativa ad probabilitatem practicam.

2. Quod autem ille conatus ad abortum fetus inanimati sit practice improbabilis, ex illo capite ostendebã, quod improbable est, licere expectare factũ, vbi dubitatur, an sit animatus, nec ne, semper autem est dubium an sit animatus: ergo semper manet improbabile, quod liceat expectare factum, quantumvis prætextu inanimationis.

3. Quod vero semper id sit dubium, probabam ex summa Authorum varietate in assignando die animationis. Nam pro viris alij assignant trigesimum, alij trigesimum secundum, alij quadragesimum, alij quadragesimum secundum; & pro famellis quadragesimum, alij septuagesimum, alij octogesimum. Imo Thomas Fienus insignis Medicus ex proprijs experimentis probat, prima quandoque, quandoque etiam secunda, aut tertia ad summum die

Thom Fie

infundi animam rationalem.

4. Et ideò in eodem cap. 3. nu. 29. & 30. hæc verba subiunxi [Et ideò Maximilianus Deza (cuius tractatus simul cum Apologia Francisci Verde editus est, propter hoc dubiũ de tempore animationis fætus, doctissime, & solidissime probat, fætum quemlibet abortivũ, licet imperfectissime figuratum, sub conditione baptizandum esse. Vbi citat Harvæum anatomica artis peritissimũ, qui ex pluribus experimentis proprijs affirmat, fætum à tertia die manifestare motum, & sensum. Imo & à paucis diebus observari motum, & sensum in fætu, affirmant apud ipsum Hypocrates, & octo alij Authores. Et cum probabile sit, non aliam, quam animam rationalem, introduci in materiam fætus, sit probabile, quod prima, vel secunda, vel tertia die introducatur; aut saltem, quod id sit dubium. Quare prædictus Maximilianus num. 173. ait: *Si Dei Vicarius (Paulus V.) baptizari præcipit fætum, si vivat, si vitalem indicit motum; solere autem vivere, & moveri præcipuis membris circa diem tertiam, non iam suadetur, quam ostenditur; erit ne trigesima dies expectanda nobis, ut de baptismo deliberemus?* Et idem traditum fuisse, ait Maximilianus, ab Hieronymo Florentino in libello de hac questione.] Et insuper addidi, eandem doctrinam traditam esse à Francisco Verde citato, & à Caramuele in censura Apologiae Francisci verde num. 193. & in Theol. fundam. num. 1622. fund. 55.

5. Est tamen in his aliquid, quod reformem, re maturius pensata. Nam supra citati Authores, & Melici; & artis anatomicae periti duo statuunt: vnum est, quod ex varijs experimentis constat, embriõnem prima, secunda, aut tercia die effusum

ex vtero habere motum, & sensum; quatenus si acu pungitur, sentit ictum, & ipso motu ostendit sensum ictus. Alterum est, probabile esse, non infundi aliam animam vegetativam, & sensitivam à rationali distinctam.

6. Videtur tamen certum esse, quod anima rationalis non infunditur, donec formatum sit, & organizatum corpus pueri aut puellæ. Nam Exodi 21. vers. 22. iuxta versionem LXX. Interpretum dicitur: *Qui percusserit mulierem pregnantem, & illa abortum fecerit, si fætus erat formatus, dabit animam pro anima; si non dum erat formatus, multabitur pecunia.* Ex quibus verbis clare inferitur, fætum non dum formatum carere anima rationali: nam cum dicatur dari debere animam pro anima (intelligitur enim de rationali) & pro fætu non dum formato assignetur solum multatio pecuniæ, & pro hoc non debeat dari anima pro anima, evidenter inferitur, eiusmodi fætum nondum formatum expertem esse animæ rationalis.

7. Verum est tamen, quod textus vulgatae nihil dicit de formato, aut non formato: sic enim se habet: *Si rixati fuerint viri, & percusserit quis mulierem pregnantem, & abortum quidem fecerit, sed ipsa vixerit, subiacebit damno, quantum maritus mulieris experierit, & arbitri iudicaverint. Sin autem mors eius fuerit subsequuta, reddet animam pro anima.*

8. Hinc oritur difficultas, an vi textus septuaginta Interpretum maneat omnino certum, quod infunditur anima rationalis, vbi formatum est corpus pueri, & non antea? Et quidem id non manet certum de Fide; quia ea versio septuaginta Interpretum non est recepta ab Ecclesia

tam.

tamquam de Fide; tum quia exemplaria in aliquibus locis mendosa sunt; tum quia membrana, in qua erat scripta, & ex qua editio Romana transumpta est, erat ex parte corrosa; tum etiam quia Hebræi in aliquibus locis eam vitiant. Adhuc tamen in locis, in quibus non est suspitio vitij, maximam habet auctoritatem: tum quia Christus D. citavit aliquos Scripturæ textus secundum hanc versionem: tum quia etiam Apostoli secundum eam versionem citarunt textus aliquos Sacræ Scripturæ: tum etiam quia Sancti Patres eadem versione sæpissime vsi sunt. Audiendus est S. Augustinus lib. 18 de Civit. cap. 44. *Ego pro meo modulo vestigia sequor Apostolorum, quia & ipsi ex veris- que, id est, ex Hebræo textu, & versione septuaginta, testimonia Prophe- tica posuerunt, utraque auctoritate utendum putavi; quoniam utraque una atque Divina est. Qui de his plura velit, legat P. Nicolaum Serarium in Prolegomenis Bibliicis, cap. 17. quæstiunc. 17. & 19. Illis autem fectis hanc versionem ex Spiritu Sancti speciali inspiratione, testantur communiter Ecclesiæ Patres; Ire- næus, Clemens, Iustinus, Eusebius, Chrysostomus, Cyrillus, Epiphanius, S. Augustinus multis in locis, S. Ambrosius, Casiodorus, Ruffinus, Leo Castro, Salmeron, & qui præ- fationem scribit in editione Roma- na. quod refert, & sequitur P. Se- rarius ubi supra quæstiunc. 16.*

9. Ex hoc ergo textu versionis septuaginta Interpretum, & ex com- muni sententia Medicorum, & Theologorum, dicendum videtur esse certum, non infundi animam rationalem, donec formatum, & or- ganizatum sit corpus pueri. Quod si id certum est, non erit probabilis sententia Thomæ Fieni medici, &

Harvæi anatomicæ artis periti, quos supra retuli; quod nimirum anima rationalis infundatur quandoque prima, secunda, aut tertia die. Ex- perimenta enim eorum eo perve- niunt, ut cognoverint, prima, aut secunda die effusum fuisse ex utero fœminæ frustum carnis, quod acu- punctum ostendebat signa sensus, & motus: quod non sufficit ad colli- gendum, tunc fœtum habuisse ani- mam rationalem; sed habere ad sum- mum aliam animam sensitivam, quam in embrione multi admit- tunt.

10. Nec propterea evanescit ar- gumentum, quod in ea disp. 14. cit. cap. 3. ego construxi, ut probarem, non valere consequentiam a proba- bilitate speculativa ad probabilitatem practicam. Efficacia enim eius argumenti sic instauratur. Etenim si sit speculative probabile, quod liceat procurare abortum fœtus inani- mati propter vitandam occisionem, aut infamiam fœminæ; id non est practice probabile. Etenim, ad missa sententia Fieni, & Harvæi, & alio- rum, quos supra retuli, numquam est dubium, fœtum esse inanimatum: sed in hoc dubio de animatione, grande piaculum est abortum facere: ergo semper est grande pialcum abortum facere.

11. Et quidem frequens est, quod non valeat a probabilitate spe- culativa ad probabilitatem practi- cam, quando probabilitas specula- va est propositionis conditionalis, cuius conditio non potest in praxi reperiri. V.g. multi censent specula- tive probabilem hanc propositionē: *Dum abest periculum ulterioris con- sensus, non est peccatum lethale par- vitas materia in delectatione vene- rea.* Et tamen id est practice impro- babile, quia numquam potest abesse tale periculum; ut demonstravi

in

S. Augus

P. Serar

Irenæus,
Clement.
Iustin.
Euseb.
Chrysof.
Cyrill.
Epiph.
S. Aug.
S. Am.
Casiod.
Ruffin.
Leo astr.
Salme.
Serar.

in 2. part. Crif. Theol. disp. 45. sic similiter etiam si fit speculative probabile, quod liceat procurare abortum in casu proposito, si sit certum esse inanimatum, non valet consequentia ad probabilitatē practi cam; admissa sententia Fieni, & aliorum; nam iuxta eorum sententiam numquam id potest esse certum. Et hoc modo intellegendum est argumentum, quod proposui in ea disp. 14. cap. 3.

CAPVT II.

Quam certa si negativa sententia; Et quodnam firmiter eius fundamentum?

NON EGET SYMMARIO.

12. **E**st egro certissima sententia, tam in speculative, quam in praxi, numquam licere procurari abortum, si fetus inanimatus ad vitandum periculum, siue infamiae, siue occisionis. Hæc est communis sententia Theologorum, quam tuentur S. Antonius part. 3. tit. 7. cap. 2. §. 2. citans Ioannem de Neapoli, & Syluester, Fumus, & Henriquez, quos refert, & sequitur P. Lessius de Iust. cap. 9. dub. 10. num. 60. P. Thomas Sanch. lib. 9. de matrimonio, disp. 20. num. 10. P. Vasquez de Restitut. cap. 3. §. 2. dub. 6. num. 52. Lugo Card. tom. 1. de iust. disp. 10. sect. 6. num. 131. Covarubias in Clem. si furiosus. part. 2. §. 3. num. 1. P. Moya tom. 1. tract. 6. disp. 3. quæst. 4. & communiter Doctores.

13. Solida huius assertionis ratio est. Etenim abortus etiam fetus inanimatus est peccatum grauius pollutione: sed pollutio non licet etiã

ad vitandam mortem: ergo neque abortus fetus inanimatus.

14. Maiorem sic probat Car-muel in Theol. præterintentionali, ad 5. præcep. casu 38. num. 2799. [Quod pollutione grauior sit, probatur: quia opponitur proximius generationi: quia per gradus ascendendo pollutio generationi opponitur; abortus fetus inanimatus propius; proximeque abortus fetus animatus; vnde siquidem illa est contra legem naturæ à fortiori uterque abortus; esse debet.] Cui consonat P. Moya proxime relatus aiens: [Non aliter de eiectione fetus inanimatus, quam de effusione seminis philolophandum censeo.]

15. Et prior utroque P. Lessius supra relatus num. 61. sic ait: [Imo est magis directa, & propinqua contra naturam generationis expellere fetum, quam procurare pollutionem; sicut fetus, etsi non dum animatus, longe propinquior est naturæ humanæ, quam fœmina non dum commixta. Deinde in pollutione solum expellitur semen rude vnius generis, idque ex sede non vltima, sed instrumentaria; in abortu expellitur semen geminum, commixtum, elaboratum, idque ex sede primaria, & finali, à natura ad hoc destinata.]

CAPVT III.

An ex hoc decreto maneat antiquata opinio docens, licitam esse expulsionem fetus inanimati propter sanitatem tuendam?

SYMMARIUM.

Doctores asserentes licitum esse procurare directe expulsionem fetus inanimati, qui asserunt matri periculum vite. n. 16. Quo-

S. Anton
Ioan. Nea
Syluest.
Fumus
Henriquez
Lessius
Th. Sanch.
Vasquez
Co. cobra
Lugo.
Covarr.
Moya,